

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS

(HMTS)

- Interkommunalt selskap (IKS-loven)
- 11 eierkommuner
- 83 000 innbyggere

- Utfører lovpålagte tilsynsoppgaver for eierkommunene
- Styre - representantskap
- 4 ansatte
- Tilskudd fra kommunene: 44 kr pr innbygger i 2018

Helse- og miljøtilsyn
Salten

www.hmts.no

Folkehelseloven, kap 3

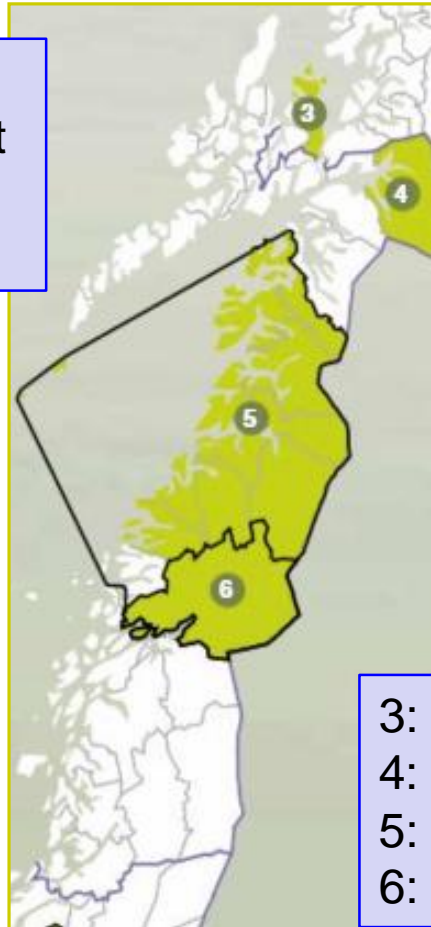
kap 3 miljørettet helsevern :

- § 8: De faktorer som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Bla fysiske, kjemiske, biologiske og sosiale miljøfaktorer: Jf forskrifter og bestemmelser innen inneklime, luft/vannkvalitet, støy, m.m.
 - § 9: Kommunen fører tilsyn
 - Øvrig: Meldeplikt, godkjenning, opplysning, granskning, retting, tvangsmulkt, etc
 - Stansing: Overhengende fare for helseskade
-
- Delegert rådmann / kommuneoverlege / HMTS (i 9 kommuner)
 - Fylkesmannen er klageinstans og har tilsynsansvar for dette arbeidet i kommunene – sjekker at kommunene jobber med mrvh

Kommunenes arbeid med mrhv:

Kartlegging 2015:
13 av 44 kommuner opplyser at
de har egne ressurser til arbeid
med mrhv

3: Harstad (Troms)
4: Narvik
5: HMTS – 11 kommuner
6: Rana

Lovverk miljørettet helsevern – kommunale oppgaver

- **Lov om folkehelseloven (Folkehelseloven) – kap 3**
 - Forskrift om miljørettet helsevern
 - **Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager**
 - Forskrift om vannforsyning og drikkevann
 - Forskrift om skadedyrbekjempelse
 - Forskrift for badeanlegg, bassengbad, badstu, m.m.
 - Forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v.
 - Forskrift om hygieniske forhold om bord i fartøyer
- **Lov om vern mot tobakksskader (tobakkskadeloven)**
- **Lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd (gravferdsloven)**
 - Forskrift til lov om kirkegårder
- **Lov om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven)**
 - Forskrift om strålevern og bruk av stråling (**strålevernforskriften**)

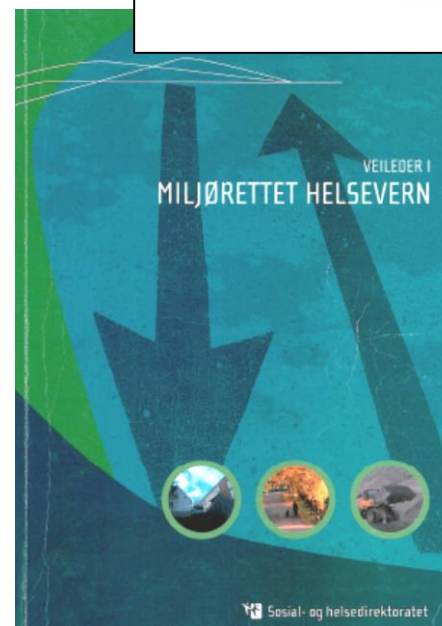

Virksomheter vi fører tilsyn med

- Skoler og barnehager: Godkjenning
- Forskrift om miljørettet helsevern
 - Campingplasser
 - Asylmottak
 - Sykehjem (hygiene/legionella)
 - Støy
- Badeanlegg, boblebad, badstuer
- Piercing, tattoo: Godkjenning
- Solarier: Nye krav

- *Dusjanlegg / legionella: Hvert 2. år*
- *Ellers: Hvert 4. år*

Ingen gebyr for tilsyn

Samarbeid - nettverk

- Løpende forvaltningsoppgaver, samarbeid med kommunale etater, folkehelsekoordinator. Planer (prosjektgrupper)
- Inneklimaforum og folkehelseforum / planer (Bodø)
- Klagesaker i hht lovverk
- Smittevernplan - interaktiv
- Kommuneoverlegeforum (sekretariat)
- Folkehelsealliansen i Nordland – regionalt forum

Miljørettet helsevern skoler/barnehager

■ Barn/elever:

- Forskrift miljørettet helsevern i barnehager og skoler: *Kommune/HMTS*
- Ansvar for at virksomheten søker godkjenning: *Virksomhetsleder/eier*

«**Fremme** helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade»

- Opplæringslovens § 9a: *Fylkesmannen*

■ Ansatte:

- Arbeidsmiljøloven: *Arbeidstilsynet*

Godkjenning / tilsyn

- Godkjenning (§6):
 - Plangodkjenning – før bygging/restaurering
 - Driftsgodkjenning – etter at lokaler er tatt i bruk – søke senest 3 mnd etter oppstart. Normalt ingen tidsbegrensing.
- Tilsyn (§25):
Hvert 4.år – ulike tema

Helsefremmende barnehage

(satsing – samarbeidsavtale med NFK)

Kriterier (NFK)

1. Helsefremmende arbeid er forankret i barnehagen
2. Barnehagen arbeider systematisk for å fremme psykisk helse og godt psykososialt miljø
3. Alle barna er fysisk aktive minst 90min./dag
4. Nasjonale retningslinjer for mat og måltider i barnehagen følges
5. Barnehagen er tobakksfri
6. Barnehagen har fokus på god hygiene
7. Barnehagen bidrar til at barna erfarer og lærer hva som er helsefremmende
8. Barnehagen har godt samarbeid med foresatte og tverrfaglige tjenester etter behov
9. Barns medvirkning vektlegges
10. Barnehagen arbeider systematisk med ulykkesforebyggende arbeid

Forskrift - §6

1. §4 - internkontroll
2. §12 - psykososialt miljø
3. §10 - aktivitet og hvile (ikke 90min/dag)
4. §11 - måltid
5. §18 - tobakksforbud i skoler/barnehager
6. §§13, 17 og 23 - rengjøring, smittevern og sanitære forhold
7. Ingen spesifikke krav i forskriften
8. §§4 og 5 - internkontroll mm og §12 - psykososialt miljø
9. Ingen spesifikk §, men «god praksis» i følge veilederen til forskriften
10. §14 - sikkerhet og helsemessig beredskap

Helsefremmende skoler

(satsing – samarbeidsavtale med NFK)

Kriterier (NFK)

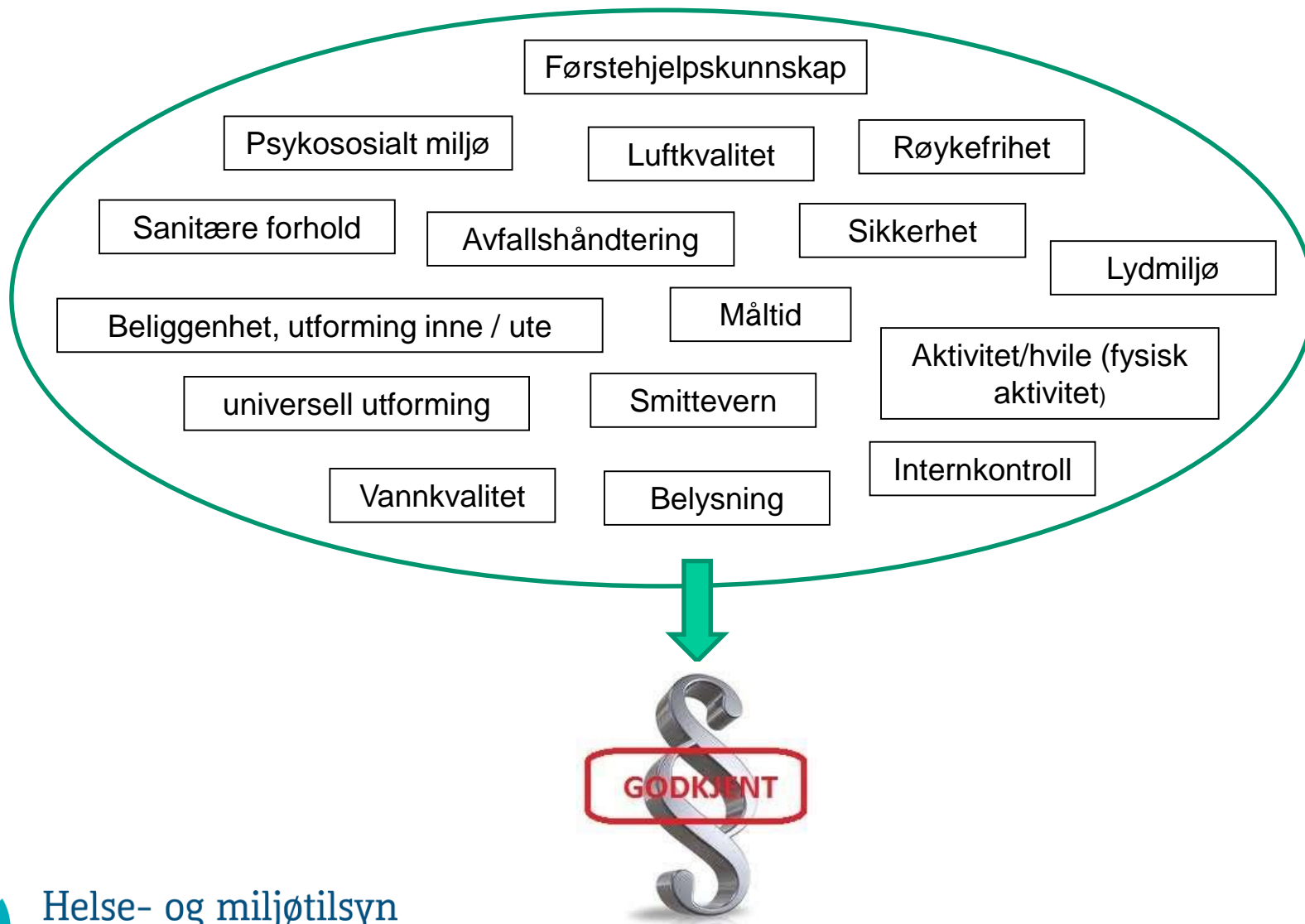
1. Helsefremmende arbeid er forankret i skolen
2. Skolen arbeider systematisk for å fremme psykisk helse og godt psykososialt miljø
3. Alle elevene er fysisk aktive minst 60min./dag
4. Nasjonale retn.linjer for skolemåltidet følges
5. Skolen er tobakks- og rusfri
6. Skolen har en tilfredsstillende tverrfaglig skolehelsetjeneste
7. Skolen har gode rutiner for samarbeid med og medvirkning fra elever og foresatte
8. Skolen gir opplæring i levevaner og har arbeidsmåter som fremmer helse
9. Skolen samarbeider med andre instanser
10. Skolen arbeider systematisk med sikkerhetsfremmende og ulykkesforebyggende arbeid

Forskrift - §6

1. §4 - internkontroll
2. §12 - psykososialt miljø
3. §10 - aktivitet og hvile (ikke 60min/dag)
4. §11 - måltid
5. §18 - tobakksforbud (rus ikke nevnt)
6. *Ingen spesifikke krav i forskriften*
7. Foresatte: §5 - opplysnings- og informasjonsplikt.
Elever: Ingen §, men «god praksis» i følge veilederen (opplæringsloven)
8. *Ingen spesifikke krav i forskriften*
9. §§4 og 12 - internkontroll og om psykososialt miljø
10. §14 - sikkerhet og helsemessig beredskap

Godkjenning mrhv barnehager og skoler

Godkjenningsstatus: Skoler og barnehager i Salten

	Godkj.	Plangodkj	Godkj. i gang	Totalt	Godkjenningsprosent
Barnehager	95	1	10	106	
Skoler	54	1	16	71	
Status pr 15.08.18	149	2	26	177	84 %
Status pr. 02.12.10	96	16	88	200	49 %

Hvorfor er de ikke godkjent?

Mangel	Antall avvik
Mangelfull universell utforming, dårlig inngjerding, trafiksikkerhet skolevei (§9)	8
Manglende/dårlig oppfølging renholdsplan, utilfredsstillende vedlikehold, manglende vedlikeholdsplan (§13)	10
Lekeapparat med åpenbare mangler, mangelfull egenkontroll med lekeapparater, sikkerhet issvulldannelse/bortledning av takvann mm (§14)	5
For dårlig luftskifte, kalde gulv i barnehager, trekkproblemer, dårlig temperaturstyring, mangelfull/manglende solavskjerming, mangelfull/manglende kartlegging av radon og/eller oppfølging av for høye verdier (§19)	33
For mye støy (ventilasjon, etterklang, akustikk) (§21)	14

Tilsyn – oppfølging § 25

Eksempler:

- Egenmeldingskartlegginger 2007 - 2009
 - Tema: Toalett-tilsyn 2009 – 2010
 - Tema: Vedlikehold bygg/inneklima 2013-14
 - Radonkartlegging. Nye krav fra 2014.
 - Tema: Lydmiljø barnehager 2015
 - Ren hånd kampanje barnehager 2016-17
 - Nasjonal kampanje – inneklima på skoler
-
- § 12: Psykososialt miljø for barn og unge fra 2013; Alle skoler – barnehager. Satsing Bodø

Sjekker hundrevis av skoletoaletter

Oppfølging
2019-2020

grimmeste jeg har
er altså oppussing-
er det på de andre
hvor fine de blir, smiler hun.
Når rapporten fra Mathiassen
er klar, får skolene og eiendoms-
kontoret vite hvordan han vurde-
ret tilstanden

...aller verst til.
t. Bortsett fra på Aspåsen
m det hele startet med.
skjer ka
mann s
- Me
så jeg f

Helse- og miljøtilsyn
Salten

Fuktskade i en barnehage

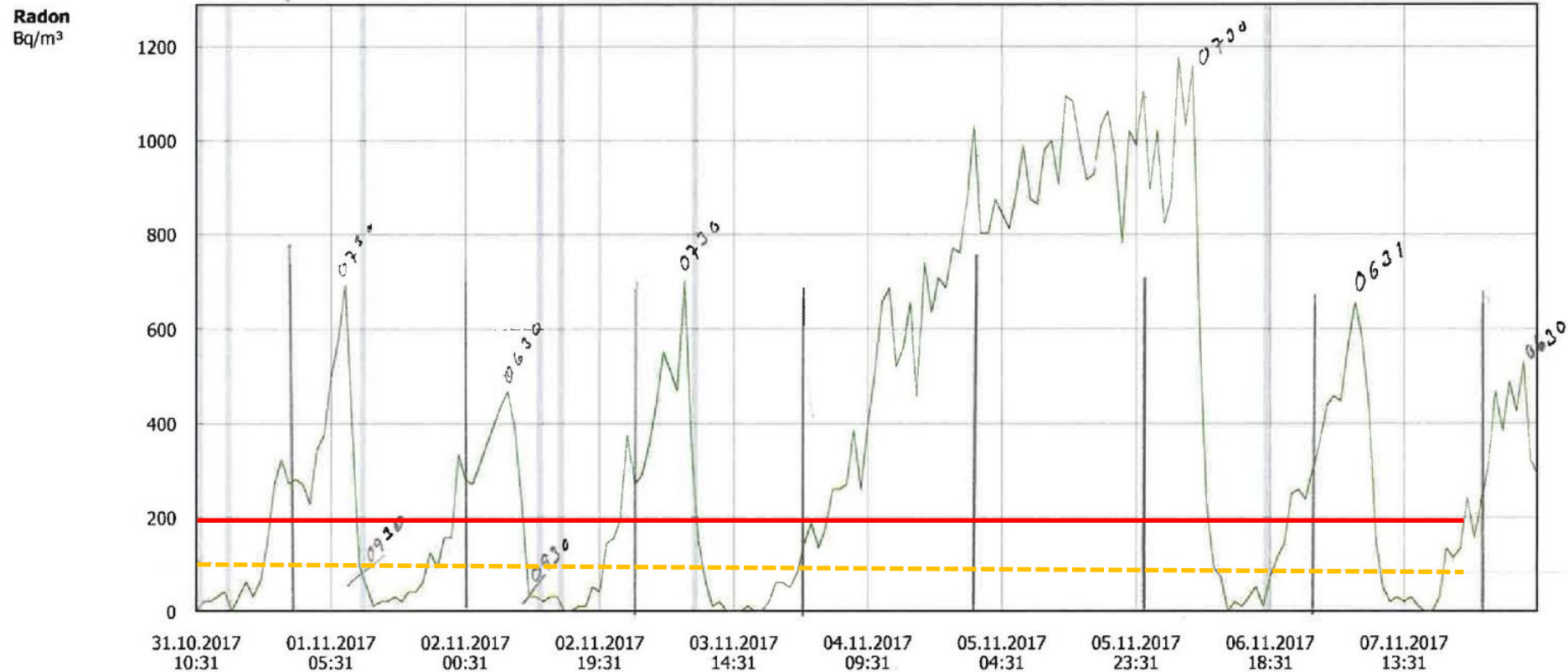

Radon i bygg

- **Strålevernforskrift:** Barnehager, skoler og utleieboliger: Tiltak >100 Bq/m³. Krav <200 Bq/m³. Ansv: Statens strålevern
- **Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager:** § 19 Innelima og luftkvalitet: "Ioniserende stråling skal ikke overskride et allment akseptert nivå". Ansv: Kommunen (mrhv/HMTS)
- **PBL og Teknisk byggforskrift (TEK):** Nye bygninger <200 Bq/m³. Radonsperre. Ansv: Kommunen (teknisk)

Radonkonsentrasjon timebasert i en uke (fase 2) - barnehage

Ventilasjonsanlegget må startes kl.04 for at radonkonsentrasjonen i dette rommet skal være tilfredsstillende til barna (og de voksne) kommer i barnehagen

Psykososialt miljø for barn og unge, § 12

- **Mål:** Bidra til utvikling og, om mulig, forbedring av psykososialt miljø for barn i skoler og barnehager
- **Fokus:**
 - Viktigheten av å jobbe systematisk med det psykososiale miljøet
 - Rådgivning og veiledning i barnehagene
 - Grunnlag for oppfølging ved senere tilsyn
- 2013-2014: Skoler
- 2015-2018: Barnehager
- Fra 2017: Fast stilling: Oppfølging. Satsing inkluderende barnehage- og skolemiljø – ressursperson Bodø. Mm

Psykososialt miljø

- Mer fokus i alle deler av skolens drift
- Barns psykiske helse med i all planlegging
- Rutiner for å oppdage og endre uønsket adferd
- Dokumentasjon av uønsket adferd
- Tiltaksplaner for enkeltbarn og grupper
- Kartleggingsrutiner

- Stikkord:

- Forebyggende arbeid
- Styrende dokumenter
- Definisjoner
- Rutiner ved mobbing / krenkende atferd
- Fravær
- Tverrfaglig samarbeid
- Bruk av elevundersøkelsen

Trivselsplan – mobbing –
holdninger – samhandling

Hvorfor er miljørettet helsevern viktig

Miljørettet helsevern: De faktorer som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Bla fysiske, kjemiske, biologiske og sosiale miljøfaktorer.

Mål (§1): Miljøet i virksomheten skal:

- fremme **HELSE, TRIVSEL, GODE SOSIALE** og **MILJØMESSIGE** forhold samt
- **FOREBYGGE SYKDOM** og **SKADE**

Sunne bygg, et sunt inneklima, godt uteområde og et godt psykososialt miljø gir friske og glade barn og elever:

God luft – grei temperatur – nok lys – rent – ikke uønsket lyd – lav radonkonsentrasjon – tilfredse barn – mobbefritt miljø

